

Nr 68.

Av herr **Wiberg m. fl.**, *angående beskattning av vissa tidskrifter.*

I anledning av två likalydande motioner till 1940 års lagtima riksdag (I: 112 och II: 130) angående skatt å vissa slag av veckotidningar m. m. uttalade bankoutskottet i sitt utlåtande nr 44:

»I likhet med motionärerna anser utskottet att i nuvarande statsfinansiella läge skäl tala för en beskattning av de i motionerna åsyftade tidskrifterna. Enligt vad utskottet inhämtat är emellertid frågan om nya indirekta skatter för närvarande föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Utskottet finner att frågan om skatt å nämnda tidskrifter därvid bör tagas under övervägande. Under sådana förhållanden anser utskottet någon åtgärd i anledning av motionerna icke nu böra vidtagas.»

I enlighet med utskottets hemställan föranledde motionerna ej heller någon riksdagens åtgärd.

Då något förslag om beskattning av den mycket betydande lyxkonsumtionen av förströrelselitteratur i form av in- och utländska tidskrifter ännu icke framkommit och det statsfinansiella läget sedan 1940 års lagtima riksdag undergått en betydande skärpning, har det syntts nödvändigt att motionsvägen ånyo framföra förslag om beskattning av vissa tidskrifter; allra helst som inom landet tryckta tidningar och tidskrifter vid 1940 års urtima riksdag undantogs från den allmänna omsättningsskatten i avbidan på en särskild beskattning.

Frågan om en beskattning av tidskrifter bör i viss mån ses mot bakgrunden av de bedömanden, som lågo till grund för urvalet av de varor, som skulle bli föremål för skärpt omsättningsskatt eller varuskatt. Särskilt må framhållas, att Kungl. Maj:t föreslog, att radiomottagningsapparater skulle beläggas med 20 % omsättningsskatt, vilket förslag emellertid av riksdagen inskränktes till att omfatta endast radiogrammofoner under motivering bl. a. att vikten av att radiomeddelanden må kunna nå största möjliga antal medborgare i nuvarande tidsläge syntes så stor, att en konsumtionsbegränsning av radioapparater knappast kunde anses önskvärd. Det var med andra ord radions betydelse såsom kommunikationsorgan mellan myndigheter och allmänhet och eventuellt även såsom nyhetsförmedlare, som avgjorde, däremot icke hänsynstagande till radion såsom kunskaps- och kulturspridare eller såsom förströrelsemedel, d. v. s. de delar av radioverksamheten, som sammanfalla med de uppgifter, som kunna tillskrivas de s. k. veckotidningarna. Även om nu antydda tankegång icke får tillmätas avgörande betydelse i detta sammanhang, bör den icke heller släppas ur sikte.

Vidare har nöjesskatten en viss relevans i detta sammanhang. Särskilt bör framhållas att nöjesskatten uttages vid teaterföreställningar även av den

högsta konstnärliga kvalitet och vid idrottstävlingar, där man söker finansiera olika grenar av idrottsrörelsen, vilka måhända åtnjuta statsbidrag i en eller annan form.

Det torde icke vara nödvändigt att här närmare utveckla skälen för en beskattning av förströelsetidskrifterna. Man må dock erinra om att den nuvarande hejdlösa konsumtionen av veckotidskrifter är ett minst lika viktigt moment som filmen i den andliga förflackning som alltmer börjat anses som en allvarlig fara för vårt folks andliga utveckling. Ur denna synpunkt är den inskränkning i tidskriftsläsandet, som en beskattning med åtföljande prisförhöjning skulle kunna medföra, endast av godo. Dessutom frågar man sig, varför tidskrifter, som icke innehålla en enda rad av religiöst, kulturellt, politiskt eller estetiskt värde, skola i beskattningshänseende behandlas mildare än livsmedel, som dock belagts med vanlig omsättningsskatt, och t. ex. tandpulver och tandpasta, golvmattor, finare skodon och reseffekter av läder, vilka varor belagts med varuskatt eller förhöjd omsättningsskatt. Man bör också härvid hålla i minnet, att en tidskriftsskatt kan anordnas fiskaliskt enklare än åtskilliga andra skatter.

Ur beskattningssynpunkt synas in- och utländska tidskrifter böra i princip likställas, liksom skett med in- och utländska varor, som blivit föremål för särskild beskattning.

Om man i princip vill utforma en tidskriftsbeskattning i anslutning till nöjesskatten och den särskilda lyxbeskattningen av vissa varor, synes frågan om vilka tidskrifter, som äro av den karaktär, att de böra bli föremål för beskattning, kunna besvaras i anslutning till lagstiftningen om dessa skatter. En jämförelse mellan de föreställningar, som äro belagda med skatt enligt förordningen den 14 juni 1940 om nöjesskatt, och tidskriftsfloran synes lämna en mycket god vägledning; likaså kunna vissa hållpunkter hämtas från förordningarna den 25 maj 1941 om varuskatt och angående skattesatsen för den allmänna omsättningsskatten beträffande vissa varor.

I förvärvssyfte utgiven tidskrift, som riktar sig till allmänheten och vilkens innehåll helt eller delvis avser att bereda läsaren förströelse, synes böra i princip beläggas med skatt. Undantagna böra sålunda vara alla tidskrifter, som tillhandahållas gratis eller mot så låg avgift att någon förtjänst uppenbarligen icke kan uppstå, religiösa, vetenskapliga, politiska och sociala tidskrifter samt tidskrifter, som äro föreningsorgan eller facklitteratur i egentlig mening. De tidskrifter, som enligt ovan antydda urvalsprinciper skulle beläggas med skatt, synes vara i huvudsak de, som upptagits i bifogade *sammanställning*. Därutöver finnas vissa mindre tidskrifter av speciell eller lokal karaktär, som även borde bli beskattade. Åtskilliga gränsfall måste uppkomma hur definitionen än utformas.

Det synes därför önskvärt, om frågan angående skattskyldigheten kunde överlämnas åt en särskild, lämpligt sammansatt nämnd med uppgift att dels

avgöra, vilka tidskrifter som skola beläggas med skatt, och dels följa tidskriftslitteraturen kontinuerligt för att övervaka att icke någon tidskrift ändrar karaktär så att den skall beläggas med skatt. Nämnden bör även kunna avgiva förhandsutlåtande angående skattefrågan för en planerad tidskrift.

Skattesatsen skall här icke göras till föremål för närmare behandling. Även här synes emellertid den redan införda nöjes- och lyxbeskattningen kunna tjäna till utgångspunkt.

För att komma till en ungefärlig uppfattning om de skattebelopp, som kunna komma i fråga, har i det följande räknats med den för nöjesskatten före den 1 juli 1940 gällande högsta tariffen, enligt vilken skatten var

5 öre vid ett biljettpris av högst	25 öre
10 » » » » » » »	26— 50 »
15 » » » » » » »	51— 75 »
20 » » » » » » »	76—100 »
30 » » » » » » »	101—150 »
40 » » » » » » »	151—200 »
50 » » » » » » »	201—250 »

För att få en bild av det ifrågasatta skatteobjektets storlek har gjorts en beräkning av det antal exemplar, som år 1941 försålts av de i förenämnda sammanställning upptagna tidskrifterna. För flertalet av tidskrifterna ha siffrorna hämtats ur deras egna uppgifter för första halvåret 1941 till Svenska Tidningsutgivareföreningen (T.U.), varom mera nedan. Av dessa uppgifter framgår medelnettopplagan under halvåret. För att få en viss marginal för eventuell nedgång under senare halvåret m. m. har för veckotidning räknats med endast 50 nummer och för tidning med 2 nummer i månaden 23 nummer per år. Siffrorna kunna därför anses tilltagna i underkant. För de tidskrifter, som icke lämnat uppgifter till T.U., har gjorts en försiktig uppskattning.

Om tidskrifterna sammanföras i grupper allt efter lösnummerpriset, erhålles följande tablå angående det antal exemplar, som under år 1941 försålts (nettopplagan):

Lösnr.-pris öre	Antal tidskr.	Nettopplaga milj. ex. c:a	Intäkter av pren. och lösnummer milj. kr. c:a
15	2	6,0	0,9
20	5	31,3	6,3
25	3	10,2	2,4
30	11	45,7	13,5
35	15	28,2	9,9
40	5	16,8	6,7
50	3	3,0	1,5
100—200	6	0,5	0,8
Summa	50	141,7	42,0

Svenska folkets utgifter för dessa inom landet tryckta tidskrifter understeg år 1941 med all säkerhet icke 40 milj. kr. Beträffande utländska, här i riket försålda jämförliga tidskrifter och magasin ha några upplageuppgifter icke stått till buds, men försäljningen torde åtminstone motsvara försäljningen av de svenska tidskrifterna i prisläge 1 krona och högre.

Därest man med ledning av ovan anförda siffror beräknar den skatt, som under år 1941 skulle utgått enligt förberörda taxa, kommer man till följande:

Lösnr.-pris öre	Upplaga milj. ex. c:a	Skatt pr ex.	Skatte- intäkt
högst 25	47,5	5	2,38
26— 50	93,7	10	9,37
51— 75	—	15	—
76—200	0,5	20—30	0,12
Summa milj. kronor			11,87

Lägges till detta belopp vad som kan beräknas inflyta i skatt å utländska tidskrifter, synes man kunna beräkna, att en tidskriftsskatt år 1941 vid oförminskad försäljning skulle inbringat 12 milj. kr. Den med en beskattning förenade prishöjningen skulle antagligen medfört en omsättningsminskning, men denna minskning kan knappast uppskattas till mer än 20 %, i vilket fall skatten skulle inbragt 9 à 10 milj. kr.

En tidskriftsbeskattning synes alldeles särskilt lämpad såsom tillverknings-skatt på grund av att man redan i stor utsträckning ordnat en mycket rigorös kontroll av upplagorna genom T.U., som den 9 december 1932 fastställde Bestämmelser för upplageuppgifters avgivande. På grundval av tryckerirapporter och tryckerijournaler lämna tidskrifterna till T.U. uppgifter på särskilt formulär om upplagens storlek. Uppgifterna äro utformade såsom intyg och skola undertecknas av notarius publicus eller annan opartisk kompetent person, som T.U. godkänt. Tidskrift, som önskar låta verifiera sin upplaga genom T.U:s formulär, skall föra behövliga rapporter och bokföring med hänsyn till bestämmelserna.

I bestämmelserna, som föreligga i tryck, återfinnas i ett särskilt kapitel definitioner och tekniska bestämmelser. Följande begrepp definieras: upplaga i begreppet edition; tidningsnummer; utgivningsdag; tryckta, godkända exemplar; fasta, helt betalade prenumerantexemplar; utlämnade rabatt- och friexemplar; försålda lösnummerexemplar; för lösnummerförsäljning utlämnade exemplar; arbetsexemplar; prenumerationspris och lösnummerpris. Bestämmelserna hava utformats i syfte att för bedömande av en tidskrifts värde som annonsorgan få fram det antal exemplar, för vilka betalning erlagts och som sålunda komma under allmänhetens ögon. Det synes just vara dessa exemplar för vilka skatt bör utgå. Att frågan om redovisningen av s. k. returexemplar blivit löst är i detta sammanhang av särskild betydelse och framgår av följande bestämmelse om lösnummerförsäljningens beräkning:

»§ 18. Med försålda lösnummerexemplar förstås summan av alla exemplar, som under verifikationstiden, efter avdrag av s. k. returexemplar, av lösnummerrförsäljare redovisas såsom försålda till allmänheten till tidnings lösnummerpris, och för vilka exemplar motsvarande verklig försäljningsinkomst eller verkligt tillgodohavande, efter avdrag av respektive utgående provisioner, föreligger i tidningens bokföring.»

Fullständig redovisning för visst tidskriftsnummer kan beräknas föreligga ungefär 3 månader efter utgivningsdagen. Därest skatten beräknas minst tre månader efter utgivningsdagen, torde sålunda icke föreligga någon risk för att returexemplar komma att drabbas av skatten.

Den upplagekontroll, som sålunda redan kommit till stånd genom branschorganisationen, borde lätt kunna byggas ut till en skattekontroll och göras obligatorisk för alla skattepliktiga tidskrifter. Man synes berättigad uttala, att en tidskriftsskatt med hänsyn till kontroll och uppbörd kommer att visa sig mycket enkel och billig. I fråga om utländska tidskrifter synes uppbörd och kontroll böra ske i samband med införandet i riket på basis av ett av importören angivet lösnummerpris.

I utlandet tryckta tidskrifter äro nu belagda med allmän omsättningsskatt. Om en särskild tidskriftsbeskattning införes, bör den allmänna omsättningsskatten, som för övrigt nu utgår efter alldeles för låg procentsats för dessa objekt, bortfalla och ersättas med samma tidskriftsskatt som för inländska tidskrifter.

En mycket betydande del av tidskriftsförlagens inkomster kommer säkerligen från ungdomen. Vilket inflytande tidskriftsläsandet har på ungdomen må i detta sammanhang förbigås, men säkert äro alla på det klara med att ungdomsvården snarast måste bringas upp till en helt annan effektivitet än för närvarande. För att nå detta mål fordras så stor tillgång på medel, att statlig hjälp torde vara enda lösningen.

I dessa tider få även vetenskap och forskning hårt känna av att det statsfinansiella läget är ansträngt. Det är emellertid nu viktigare än någonsin, att vår kulturella standard hålles uppe och föres framåt. Det är av vikt att våra forskares gärning får fortgå även om den icke har omedelbar betydelse för vår försörjning eller andra dagens problem.

Dessa synpunkter synas leda till tanken, att åtminstone en del, förslagsvis hälften av de medel, som en tidskriftsskatt kan inbringa, bör bilda en särskild fond att användas för att främja ungdomsvård samt vetenskap och forskning. Härigenom skulle det bliva möjligt att på ett verksamt sätt stödja ändamål, som eljest icke skulle kunnat tillgodoses med statsmedel.

Då tidskrifternas prenumeration sker hel- eller halvårsvis eller per kvartal bör en viss hänsyn tagas härtill. För de stora veckotidskrifternas vidkommande äro emellertid de fasta prenumeranterna relativt sett mycket fåtaliga. Nio

veckotidningar, som första halvåret 1941 hade en medelnettoupplaga av över 100.000 exemplar, hade sammanlagt 158.000 fasta prenumeranter medan lösnummerförsäljningen uppgick till 1.303.000 exemplar per vecka. En beskattning kan genomföras när som helst, förutsatt att den sättes i kraft i fråga om abonnemang först i den mån dessa förnyas.

Då för varje dag betydande potentiella skatteinkomster gå förlorade för statsverket, synes den nu väckta frågan böra behandlas skyndsammast.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att förslag om beskattning av vissa tidskrifter skyndsammast förelägges riksdagen.

Stockholm den 21 januari 1942.

Ake Wiberg.

E. Birke.

Folke Kyling.

Bj. Holmgren.

BILAGA.

Sammanställning av vissa tidskrifter.

Adam	Förgät mig ej	Svensk Damtidning
Allas Veckotidning	Grönköpings Veckoblad	Svensk Motortidning
Allers Familj-Journal	Hela Världen	Svenska Journalen
Allers Mönstertidning	Hemmets Journal	Svenska Trav- och Galopptidningen
Allt för alla denna vecka	Hemmets Veckotidning	Såningsmannen
Bonniers Litterära magasin	Husmodern	Söndagsnisse-Strix
Bonniers Månadstidning	Idun	Teknik för Alla
Cocktail-Parisien	Jorden Runt. Magasin för Geografi och Resor	Tidsfördrif
Damernas Värld	Jules Verne-Magasinet	25-an Tjugufemman
Flitiga Händer	Lektyr	Trav- och Galoppronden
En rolig ½-timme	Levande Livet med Populära magasinet	Triumf
Fam.-Tidn. Smälningen	Natur och Hälsa	Vecko-Journalen
Filmbilden	Nu	Vecko-Revyn
Filmjournalen	Röster i Radio	Vi tippa
Flygning	Se	Vårt Hem
Flygtidningen	Solvännen	Världspresen.
Folket i Bild	Stjärnmagasinet	
Frisksport		